

Časopis „NAPREJ“ izhaja dvakrat mesečno in sicer 4. in 18.

Uredništvo, administracija in ekspedicija: Idrija št. 75.

Vse denarne pošiljatve na naslov:

Upravništvo „Naprej“.

Vse dopise in spise na uredništvo.

NAPREJ!

Lastnik lista:

„Idrijska okrajna organizacija.“

Naročnina za celo leto:

v Idriji (brez donajanja na dom): K 1-92, (z donajanjem na dom): K 2-40,

po pošti K 2-50;

v Nemčijo 3 krone.

Posamezne številke 8 vin.

Naprej!

Naprej! In vedno naprej! Končali smo tretji letnik; začnemo četrti. Doslej se nismo strašili nobenih ovir, plašili nobenega znoja, nobenega truda in ne omagali pod nobenim bremenom. Šli smo naprej in vedno naprej v dosego ciljev, katere smo si postavili v prvi številki prvega letnika.

Zapisali smo takrat:

«Naprej za ideali socializma!

Naprej v boju za boljše življenje, za boljši obstanek, za srečnejše in veselejše trenutke! . . . Naprej! Naprej v novi svet, kjer ni nevoščljivosti, kjerni sovraštva..

Naprej!

Kako pa naprej? V boju in potom boja. Kdo pa bo naš vodnik, s kakšnim orožjem se bo vojevali v našem boju? Naš vodnik in naše orožje bodeta: resnica in pravica. Pobjajali pa bomo: krivico in laž . . .

In vprašali smo dalje:

«Kakšen bo naš boj? Kje se bo bojeval? Odgovor pa se je glasil:

«Naš boj bo brez presledka, brez počivanja, brez ozirov. Negativen bo in pozitiven. Naše bojišče se bode raztezalo po polju izobrazbe, politike in gospodarstva.

Krive nazore, napačna tolmačenja slabe ideje — pa naj se širijo v kateremkoli imenu in pod katerokoli zastavo — bomo brez usmiljenja pobijali.»

Da, tako smo pisali v prvi številki. In, ako pregledamo svoje delovanje od tistega časa sem, vidimo eno, namreč: natančno izpolnjevanje vsega tega.

Za boljši obstanek delavstva v idrijskem revirju smo vzdigali neprestano svoj glas. Vse naše težnje so šle za tem, da pripomoremo zatiranemu prebivalstvu naših krajev veselejših in srečnejših trenutkov, da pokažemo bednemu proletarcu, robotajočemu globoko doli v jamah in visoko po gozdih, svet novih misli in želja, svet socializma.

Bili smo brezobzirni proti nasprotnikom teptanega delavskega ljudstva, voljni pa in pripravljeni slednji trenotek biti pomoč brezpravnim in izkoriščanim.

«Naprej!» je postal in bil v pravem pomenu besede zaščitnik in glasnik zatiranih teptanih, izkoriščevanih, brezpravnih . . .

In dasi je bilo njegovega delovanja področje določeno le na idrijski okraj, vendar ni tarnal o težavah svojega življenja, marveč živel je veselo bijoč po nasprotnikih, učeč somišljenike, razveseljevajoč prijatelje.

«Naprej!» je postal življenska potreba idrijskemu proletarcu. V tisoč izvodih roma po bornih proletarskih kočah, jemlje ga s hvaležnostjo v roko sivolas mož, kateremu so življenja peze zarisale že v obraz znakovne prestanega trpljenja, bere ga s pobožnostjo navdušene socialistke brhka hči proletarca, čita ga z vnemo mladenič v polni sili življenja, in mož, katerega živčevje je že ojeklenilo od težkega dela v jamah, tovarnah in gozdih, navdušeno širi svoj ljubljani «Naprej!»

In ker je postal «Naprej!» življenska potreba svojim prijateljem, tarnal ni glede svojega obstanka, in tudi sedaj nastopajoč svoj IV. letnik ne tarnal!

Upravništvo se le zahvaljuje vsem odjemalcem za redno izvrševanje njihovih dolžnosti; one pa, ki so bili v tem pogledu

malo bolj netočni, opominja, da store svojo dolžnost. Prosi pa vse, da tudi v zanaprej vsi ohranijo svojo naklonjenost listu.

«Naprej!» stane v Idriji za celo leto eno krono 92 vinarjev; po pošti pošiljan velja pa 2 krone 20 vin; posamezne številke se dobe za osem vinarjev. V Nemčijo pošiljan velja 3 krone, v Ameriko pa 4 krone 80 vin.

Prijatelji! Bodimo tudi v novem letu drug drugemu dobri prijatelji. Več ne želimo. Pozdravljeni!

Uredništvo.

Upravništvo.

Občinarji!

V nedeljo, dne 7. t. m., ob 9. uri zjutraj, se vrši v pivarni pri „Črnem orlu“

javni ljudski shod

z dnevnim redom:

1. Bankerot liberalnega gospodarstva v idrijski občini.
2. Naše časopisje.

Pozivljamo vse občinarje, naj se udeleže tega prevažnega zborovanja. Poročal bode sodrug Anton Kristan o prvi točki, o drugi pa sodrug Jos. Berdajs, novi upravnik našega lista.

Sodrug! Agitirajte za ta shod, kolikor le morete. Razširite vest o tem shodu po celi idrijski okolici! Pride naj slednji, prijatelj in neprijatelj! Nasprotniki naši so še posebej vabljeni.

Čipkarice, pozor!

Žensko društvo «Veda» sklicuje na dan 6. januarja popoldne ob 2. uri v prostore idrijske podružnice Unije rudarjev avstrijskih (A. Kogejeva gostilna I. nadstropje)

javni shod

čipkaric idrijskega okraja

z dnevnim redom:

1. Pomen zadružništva za današnjega delavskega človeka.
2. Važnost «prve idrijske čipkarske zadruge v Idriji, vpisane zadruge z omejenim poroštvom» za čipkarice idrijskega okraja.

Čipkarice! Agitujte za obilno udeležbo! Naj ne manjka na shodu nobena!

O občinskem gospodarstvu.

Poročilo o shodu dne 17. dec. 1905.

Volitve v občinski odbor mesta Idrije se bližajo. Socialno-demokratska stranka je pričela že agitacijo. Na par zaupnih sestankih se je pogovarjala o dejstvu, ali naj se sploh spusti v volilno borbo ter postavi svoje kandidate. Rezultat vseh pogovorov je bil: iti v boj z lastnimi kandidati ter skušati doseči zmago v tretjem razredu. Vsi naši socialno-demokratski volilci so bili soglasno mnenja, da je občinsko gospodarstvo v našem mestu brez pravih kritikov v odboru, ki ima odločevati v njem. Sodr. A. Kristan, ki se udeležuje sej kot zastopnik Občnega konsumnega društva ne more v občini dosedaj bogve kaj narediti, ker je **sam**, brez tovarišev, somišljenikov. Odborniki prvega in drugega

razreda so liberalci in kot taki brezpogojno udani svojim voditeljem, za katerimi gredo ne oziraje se ne na desno, ne na levo. Tvorijo večino; zavedajo se pa tudi tega dejstva ter glasujejo kot — večina, vdana v dobro voljo svojega poglavarja. V tretjem razredu so bili zadnja tri leta klerikalci. Z velikimi obljubami napram volilcem so stopili pred tremi leti v volilno borbo. Zmagoslavni so tudi prišli izvoljeni z velikimi obljubami v občinski odbor. Potekla so tri leta, leta velepomembna za gospodarstvo v naši občini. Odborniki tretjega razreda so pokazali sicer tu in tam dobro voljo: biti opozicija v občinskem odboru, ki bo s svojo ostro kritiko uničujoče vplivala na gospode v večini — ali dobra volja se žalibog ni izpremenila v dejanja! Preko vseh 8 mož (šest voljenih odbornikov ter 2 virilistov-katoličanov), ki so v občinskem odboru stali pod praporjem klerikalizma, prehajala je navadno liberalna večina na dnevni red.. Vzrokov temu dejstvu je več! Glavni vzrok seveda pa je eden sam, in sicer: nesposobnost za posle občinskega odbornika, katerega sveta dolžnost je, stati v vrstah opozicije ter s svojo stvarno kritiko ožigosati vsako nepravilnost večino.

Vsled tega so torej soc. dem. volilci v občinski zastop sklenili kandidirati svoje može — socialne demokrate, ki so se 17. m. m. tudi na javnem ljudskem shodu enoglasno potrdili. Po inicijativi udeležencev na gori omenjenih zaupnih sestankih se je sklical tudi javni ljudski shod z eno edino točko, namreč: **gospodarstvo naše občine — na sploh in bližajoče se občinske volitve** na dan 17. dec. v pivarno k Črnemu orlu.

Po izvolitvi predsedstva (sodrug Fr. Kobal IV., Franc Guzelj in Alojzij Uršič) poprijel je za besedo sodr. Anton Kristan ter v govoru, trajajočem nad eno uro, stvarno pregledal gospodarstvo občine v l. 1902., 1903. in 1904. Vzel je v roke občinske proračune ter račune za vsako teh let. Na podlagi proračunov je pokazal, kako so sedanji občinski gospodarji kazali napram ljudstvu,

da bodo gospodarili — na podlagi računov pa je pokazal, kako so v resnici gospodarili. V letu 1902. in 1903. je bilo najlepše — račun za obe leti se je podal občinskemu odboru v pregled in potrjenje v l. 1904. — ko je g. župan Lapanje odstopil od županstva ter odšel študirat za profesorja.. Pregledovalec računov c. kr. davkar Krapš je našel v računih vse polno pomanjkljivosti, napake ter zahteval pojasnil... odstopivši župan Dragotin Lapajne pa se je norca bril iz vestnega računskega pregledovalca ter občine, češ, da ji (občini) podarja vse deficite in primankljaja... Občinski odbor ga je pa zato za ta sarkazem še imenoval za častnega občana... Gegen die Dummheit kämpfen die Götter umsonst — in c. kr. davkar Krapš je izstopil iz občinskega odbora, za njim se je zahvalil za čast liberalnega odbornika rudniški nadzornik dr. I. I. Stverák, za tem ravnatelj rudniške šole g. Alojzij Novak, oče občinskega tajnika itd. itd. Zapusčali so poštenjaki sedeže v občinskem odboru prazne... Računi so se še pregledovali in pregledovalci so našli vse polno nepravilnosti.

Govornik prehaja v podrobno razpravo o računih v l. 1902. in 1903. Sam je bil računski pregledovalec. Dva meseca se je v vseh prostih urah bavil s kontrolo občinskih računov. Ko sta pa 5. septembra 1904 z g. F. Kosom predložila rezultate svojega pregledovanja občinskemu odboru ter zahtevala stroge kazni za krivce vseh gorostasnih nerednostij — odgovorila jima je liberalna večina s tem, da je izrazila bivšemu županu Lapajnetu neomejeno zaupanje ter odobrila napačne račune....

Drastično je omenjal na to govornik znamenito farbarijo glede zidave delavskih hiš. Proti koncu l. 1903. se je predložil občini proračun dohodkov in izdatkov za l. 1904. Vse je bilo gladko napravljeno. Dohodki so se ujemali z izdatki. Debata o proračunu je bila kratka. Že se je mislilo, da je konec. Kar vstane Dragotin Lapajne kot takratni župan ter začne govoriti o potrebi delavskih hiš v Idriji. Govori lepo, prepričevalno, poslušalcem od srca. Mizerija delavskih

stanovanj v Idriji je neznosna. Krasna, plemenita ideja torej: zidati hiše za delavce od strani občine. Aklamiran z navdušenjem je bil predlog: občina naj zida delavske hiše . . . In ko je po govoru Dragotinovem vstal g. Valentin Lapajne ter predlagal povišanje občinskih doklad od dosedanjih 50% 100% — češ, ako za 50% doklade povišamo, dobimo svoto 80.000 kron in z 80.000 kronami se da prav veliko narediti, veliko stanovanj napraviti . . . Odobril se je ta povišek: ni bilo pritožbe proti njemu, kajti ni ga bilo v Idriji poštenega človeka, ki ne bi odobral ideje: zidati zdrava stanovanja za delavce!

Zidalo pa se ni nič! Niti ene kajžice se ni zidalo, niti ene sobice za delavce se ni napravilo!

Kako to? Vlada sporazumno z deželnim odborom ni dovolila za 50% povišanja doklade, marveč le za 25%. Utemeljila je svojo odklonitev s tem, češ, da ji je varovati davčno moč občanarjev: 25% doklad za zidanje bo dovolj, ako se bo pa več porabilo, naj se pa **najame posojilo**. «Slov. Narod» je bil takrat prav hud na vlado, in občinski tajnik je takrat pisal po nalogu svojih višjih, da negre občine **zadolžiti** na negotove dohodke itd.

Ali zidalo se ni nič! 25% povišanja doklad je zneslo vendar, lepo svoto **40.000 K** in iz letnega računa za l. 1904. izvemo tudi, da se je občina za novih **40.000 kron** zadolžila . . . da si so pisali po «Slov. Narodu», da ne kaže zadolžiti občine na negotove dohodke . . . In zidalo se ni nobene delavske hiše! Kako to? Gospodje liberalci z gosp. Drag. Lapajnetom sploh nikoli niso mislili zidati kakšne delavske hiše. Predlog, da naj se te zidajo, se je stavil **zgolj in zgolj** radi tega, da se je moglo dobiti ljudi za **zvišanje doklad**. Občina je bila dobro svesta, bolje rečeno: Drag. Lapajne kot občinski župan je vedel, da s 50% za občinske doklade ne bo izhajal. Povedati pa si ni upal naravost, da je gospodaril tako, da bo treba doklade povišati, ker bi takoj završalo! Pomagal si je pa z delavskimi hišami. Zato tudi v proračun ni

dal svote **36.700 kron**, katero je bila občina dolžna Treotu v poravnavo računa za realko. Istotako ni dal v proračun **11.000 kron**, katere je občina l. 1903. prejela kot preplačilo davka za l. 1904. Ako bi ti svoti dal v proračun, bi se takoj pokazalo, da s 50% doklad se gospodariti ne bo moglo.

Govornik je ožigosal to nečuveno farbarijo. Zborovalci so burno pritrdjevali. Zjasil se jim je — dobili so pred oči jasno sliko predstavnika liberalne misli v Idriji.

Oglasil se je k besedi dekan in dež. poslanec M. Arko, ki je govoril o poddržavljenju realke in potrdil izvajanje sodr. A. Kristana o občinskem gospodarstvu. Oglasil se je katoliški občinski odbornik Janez Kavčič ter dejal: zborovalci, vse kar ste slišali iz Anton Kristanovih ust, je resnično, ne ene besedice ni mogoče ovreči. In oglasil se je tudi občinski tajnik g. Julij Novak ter rekel: težko mi je reči kakšno besedo proti **žalibog le preopravičeni**, ostri kritiki občinskega gospodarstva v pretečenih letih, le povedal bi vam rad, da je g. Drag. Lapajne kljub vsemu temu bil dobronik . . . Govornika so prerušili protesti, burni ugovori. Predsedstvo je komaj pomirilo zborovalce. In g. tajnik je v par besedah končal. Prevzel je besedo zopet sodrug A. Kristan, ki je še enkrat na kratko osvetlil Dragotinovo gospodarstvo, delovanje obč. odbora ter predložil soc. demokratične kandidate za III. razred obč. odbora. Zbor je kandidate enoglasno odobril, na kar je predsednik zaključil zelo poučno zborovanje. —

Govorilo se je zopet javno jasno besedo! Kdor je imel ušesa, je slišal. Volitve so predurmi — kdor je pošten, in komur je sploh gospodarstvo občine kaj mar, ta mora reči in tudi delati na to, do se v odbor izvolijo možje, ki bodo res delali v blagor občine.

Socialno-demokratična organizacija je postavila svoje kandidate, ki so znani kot možje, ki so se vsekdar bojevali za koristi delavskega ljudstva in ki vzbujajo opravičene nade, da se bodo prav tako uspešno znali bojevati za interese občanarjev.

Treba bo še marsikak shod, da se pogovorimo o tem in onem. Vse polno je še gradiva. Ako se v kratkem ne razpišejo volitve, priredi soc. dem. organizacija še nekoliko shodov z ednim dnevnim redom: občinsko gospodarstvo. Ako pa bi to ne

bilo pred volitvami mogoče, storimo po volitvah, kajti mi delamo, jasno in bistrimo pojme vedno, ker vemo, da je tega vedno treba.

Volilci! Na noge! Spravite v občinski odbor opozicijo! Volite socialne demokrate!

ZMES.

•**Naši Zapiski.**• Končal je tretji letnik te edine slovenske revije. Kazalo vsebine za končani letnik nam je priča, da se je uredništvo zelo potrudilo doseči svoj cilj, namreč: prinašati novo kulturo, višjo in smelejšo od vseh dosedanjih kulturnih stremljenj in teženj na Slovenskem. Članki in študije kakor «V boju za verstvo» (prof. T. G. Masaryk), «Nekoliko črtic o človeškem pokolenju» (Gvidon Sajovic), «Nekoliko o Rimu», «Naša umetnost doma in na tujem» i. t. d. so prav potrebni za slovenski publikum, kateremu se najraje prožajo bukve družbe sv. Mohorja. Redkost v slovenski literaturi so specialne številke revije, ki obravnavajo samo eno snov. Tudi to redkost so nam prožali «Naši Zapiski» v tretjem letniku in obljubujejo se nam take redkosti še za naprej. Omenjamo krasno Prešernovo številko, ki je v pravem pomenu besede frapirala slovensko javnost. Znamenita in za Slovence prav potrebna je bila tudi številka o slovenskih kulturnih zavodih. Če se kje more sploh rabiti krilate besede o kaki knjigi, oziroma o reviji, «da je obogatila slovensko književnost,» rabi se jih lahko o «Naših Zapiskih», zlasti še o tretjem letniku. — «Naši Zapiski» so dosedaj veljali le 2 K 80 vin., izšli so pa v 12. številkah na 208. straneh. Mala naročnina sicer, ali i kljubu tej neznatni naročnini se še ni našlo stalnih — 500 odjemalcev, dasi je na tisoče slovenskih inteligentov. IV. letnik bo veljal 3 K, izhajal bo še vedno le na eni poli. Izdajateljji upajo, da bo V. letnik na dveh polah. Ukorinili smo se, pravijo, iz rodne zemlje rastemo — ni ga torej vzroka, zakaj se nam

ne bi pridružili vsi življi na Slovenskem, ki jim je mari boj zoper reakcijo na vseh straneh. V vrsto, ki mislite in čutite z nami! Na delo! Zakaj v delu sta uspeh in rešitev. — Sodrugi! Naročajte «Naše Zapiske»!

Žepni koledar za slovenske delavce za navadno leto 1906. Izšel je zopet že v šestič žepni koledar za slovenske proletarce. Vsebino ima naslednjo: Koledar, Posnetek poštnega in brzojavnega tarifa, Kolkovne lestvice, Mnóžilna razpredelnica, Obširnost in prebivalstvo Avstro-Ogrske, Dohodki in stroški, Beleške za vsaki dan v letu, Ne tepite otrok, Stalnost jugoslovanske socialno-demokratske stranke, Nezakonska mati (Prešernova pesem), Kaj storiti ob nezgodah, Delavski razgovori, Verstvo sveta, Kaj je kolera in kako se je varujemo, Kdo spada v delavsko zavarovanje, Društveni shodi, drugi shodi, Državno postavodajstvo, Ako se ti pripeti nezgoda, O vojaških dolžnostih. — Koledar krasisita dve sliki in sicer fotografija Ignata Daszinskega ter Prešernovega spomenika v Ljubljani. Cena koledarju je 72 vin., po pošti 10 vin. več. — Naroča se v Ljubljani pri upravi «Naših Zapiskov». Priporočamo ta žepni koledar delavstvu kar najtopleje. Vsebina je poučna in zanimljiva. Razpored beležk je praktičen, v dohodkih in stroških pa ima vsakdo svoj gospodarski dnevnik, v katerega naj pridno in skrbno vpisuje svoje gospodarsko življenje. — Ena sama napaka pri žepnem koledarju je, da prepozno izide. Izdajateljji se bodo morali drugič pobriniti, da bo koledar vsaj mesec dni pred novim letom izšel. Se lažje razproda in več razproda! Namen žepnega koledarja pa je, da se čimbolj razširi med slovenske delavce.

Iz idrijskega okraja.

Naročnikom! Prilagamo v-em onim naročnikom, ki še niso plačali naročnine za l. 1905, poštne nakaznice, na katerih naj nam izvolijo plačati, kar so dolžni.

Na ogled smo poslali to številko nekaterim sodrugom. Kdor je ne naroči, naj vrne številko.

Članom občenega konsumnega društva na znanje! Do 15. l. m. se bodo še vsprejemale znamke. Po 15. l. m. pa nič več. Kdor še ni prinesel znamk, ta naj to takoj stori. — Člane se opozarja dalje, da naj pridno agitirajo za pristop med deince, ki niso še člani. Člani pa morajo tudi vse potrebščine le v naš h prodajalnah preskrbljevati.

Nesreča. Val Habe in Šemrov sta padla 18. dec. v Idrijsico. Šemrova je rešila ob pravem času žena. Habe je pa utonil.

Proč z alkoholom! Delavci! Ne pijte žganja! S tem najboljše odgovorite na liberalne doklade!

Volitve preložene. Vsak dan smo pričakovali, da se razpiše dan, kedaj pojdemo na volišče. Vse stranke so bile v največjem ognju, kar pride glavarstveni odlok, ki naznanja, da se je ustavilo volilno postopanje za volitev občinskega odbora v Idriji kot nezakonito, ker je: 1. sestavljeni volilni imenik za te volitve na podlagi davčnih podatkov iz leta 1904 in 2. ker so se sprejeli v ta imenik davčni predpisi po odbitku 12½% popusta za hišni davek in 15% popusta za zemljiški davek. — Sestaviti se mora torej nov volilni imenik, ki bo zopet štiri tedne razpostavljen in čez osem dni po preteku teh štirih tednov bo šele volitev. Dva meseca smo torej zopet pridobili za volilno borbo. Nam čisto prav! Imamo vsaj več priložnosti, da razjasnimo občinarjem nemarno občinsko gospodarstvo. V nedeljo bo zopet javni shod, na katerem se bomo zopet pomenili o gospodarstvu občine.

Sodruzi! Na delo! Neumorno agitirajte! Tretji razred mora priti v naše roke. Prepričujte volilce in volilke, da pojdejo z nami, da se ustvari red v občini.

O shodu 17. dec. prinesel je poročilo tudi «Slov. Narod». O govoru sodr. A. Kristana piše: «Govoril pa je tako hujskajoče, da se človek nehote divi njegovemu talentu v hujškanju. Z igralsko spretnostjo zna resnico zavijati in dejstva tako zasukavati, da dobi poslušalec docela drugačno sliko. Pod vtiskom takega govora je bilo umljivo, da so se izmed poslušalcev čuli klasi ogorčenja proti liberalnemu gospodarstvu.» Končuje pa: «Naveličali smo se Kristanovega paševanja. Do tu in ne dalje! Odslej bomo govorili odločnejše in brezobzirno, ali pademo ali dospemo do cilja.» — Smejati se mora človek «Narodovim» tiradom. Gospodje in gospodki! Nič ne de, če ste se Kristanovega krikovanja vaših nemarnosti naveličali. To prav nič ne pomaga. Čuli jih boste še in še prav veliko. Eno porčijo, prav mastno, dobili ste 31. dec., dva dni potem, ko ste pisali, da: le do tu in ne dalje. 30. dec. je sodr. A. Kristan v vaši trdnjavi, v seji občinskega odbora v obraz g. Dragotinu Lapanjefu povedal vse, kar mu je šlo. In: Kje so bili vaši odločni govori? Molčali ste kot ribe. Niti be-

sedice si niste upali izpregovoriti. Noben ni vstal, da bi rekel: do tu in ne dalje. Ni se upal, ker je vsakdo vedel, da se mu bo slabo godilo. Podgorski Robal je poskusil, ali vsedel se je takoj, in če se še enkrat poskusi kaj takega, bo pa še drugače. Sodr. A. Kristanu jezika zavezali ne boste. Govorite le brezobzirno. Z vsem blatom ste namazali njegovo poštenje, ali to blato je odpadlo in obviselo na vas! Tri leta bo kmalu. No, ne preide teden in ko ne izide «Slovenskega Naroda» iztis, v katerem ne bi mazali dobro ime neustrašenega sodr. A. Kristana. Ali vse je zaman! Tožbe so zaman, hujškanje zaman, pisarenje zaman, denunciranje zaman! Naš sodr. A. Kristan stoji neomajno, delavstvo idrijsko pa mu stoji na strani v trdni falangi, prepričano po lastnih izkušnjah, da je sodr. A. Kristan vreden neomejenega zaupanja izkoriščevanih proletarcev. Vse nakane nasprotnikov podere solidarnost delavstva. In, gospodje liberalci, vedite, da tako pojde tudi v naprej. Le pišite, karkoli vam drago. «Slov. Narod» naj blati, kolikor se mu poljubi, kajti posledica bode, da bode ostal v blatu sam. Kaj se vam gabi, to je vaša privatna zadeva, do katerih nam nič ni. Veselo vam novo leto, gospodje liberalci! Naš urednik vam neumnosti vaše iz starega leta odpusča. Izpovedal je vas tako že dostikrat in vas še bo. Bila vam v novem letu boljša pamet in treznejši razum ter mirnejša kri. V to ime sokolski «Na zdar!»

Izjave. V «Slov. Narod», v «Slovenen» in tudi v našem listu je bilo citati več izjav od gg. Ipavcev, sina in očeta. V prvih izjavah sta ta dva preklicevala neke besede, v zadnjih pa pravita, da nikoli nič preklcala nista in ne bodeta, ker nimata prav nobenega vzroka za to. Radovedni smo, kaj to pomeni. Gg. Perko, Straus Franc in oba gg. Ipavec, bi morali sedaj jasneje govoriti. Nam se zdi, da tu zadaj nekaj — diši. Gg. Ipavc in Straus so mesarji, Perko pa živinozdravnik. Na dan z resnico!

Razmere v zbiralnici. Večkrat smo že pisali o prežalostnih razmerah, ki so že več časa sem v zbiralnici. Zbiralnica je peklo, v kateri mora sleherni mladi tesar pretrpeti učno dobo mučenja. V tem peklu gospodari paša Kumer, katerega smo že večkrat v našem listu omenili. Ker so «njegovi» delavci le mladeniči, ki so še boječji ter nezavedni, dela z njimi, kakor s sužnji. Trpinči jih, ne da bi bilo treba. Zadnjič so fantje imeli nakladati zemljo v hunde. Te hunde pa je Kumer zapovedal pahniti na tlak, kjer ni šin. Hundi so se tam morali napolniti ter potem pahniti na šine. Kdor pozna, kakšni hundi so v zbiralnici, ta ve, da tako delo ni za mladen č, in je tudi nepotrebno trpinčenje. Gosp. Kumer menda misli, da je treba mlade moči v delu uničiti. Ali, gospodine Kumre, tu se boste morali malo poboljšati. Sicer se klerikalec nikoli ne poboljša, ali za vas pa imamo pripravljeno tako olje, ki bo pomagalo.

Gospod nadsvetnik Bilek! Gosp. J. Koršič ve za žalostne razmere v zbiralnici, pa se nič ne zmeni. Primiti ga Vi, da bo s Kumrom obračunal. Govorili ste zadnjič v kazini, da morajo pazniki tako ravnati, da jih

bodo delavci ljubili. Vprašamo Vas, ali je Kumrovo počenjanje tako, da si pridobi ljubezni. Kumer kriči nad delavci, da so mladeniči vsi zbegani. Ako se noče poboljšati, pa ga odstranite iz zbiralnice in ga denite kam drugam. Gospo! nadsvetnik! Izpremenite na Kumru svoje besede v dejanja!

„Značilno“. Tako smo nadpisali notico v zadnji številki lanskega leta. In pod tem nadpisom smo priobčili dopis, poslan nam iz dobro poučenih krogov, v katerem je čitati, kako so merodajni krogi pri c. kr. rudniški direkciji zavrgli prošnjo učiteljstva zaradi povišanja plač, oziroma zaradi podelitve draginskih doklad. »Značilno« smo nadpisali dotično notico radi tega, ker res označuje »prijet-lje« zaslužnega učiteljskega stanu. Mi stojimo namreč na stališču, da je učiteljstvo prav potreben stan na svetu; smo celo tako predrzni, da si usojamo trditi, da je potrebnejši, kot pa stan c. kr. svetnikov, potrebnejši seveda z ozirom na socialno važnost stanov v človeški družbi. Mnenja smo namreč tudi, da so se tudi c. kr. svetniki morali za svojo izobrazbo zatekati k učiteljstvu, katero bi vobče reflektiralo na večje spoštovanje na sploh... Značilno se nam je torej zdelo postopanje c. kr. nadsvetnika Schmidta in c. kr. svetnika Koršiča. Danes pa bi zopet lahko napisali novo notico pod imenom »Značilno«, kajti naslednje je zopet »značilno«:

Par dni po obelodanjenju te »značilne« notice dobil je namreč naš urednik sodr. A. Kristan pismo g. Avg. Šabca, c. kr. učitelja na Werksvolksschuli, v katerem se zahteva, da naš urednik izjavo, da g. Avg. Šabec, c. kr. učitelj, ni pisal dotične notice. Naš urednik je seveda drage volje ustregel g. Avg. Šabcu ter podpisal in napisal izjavo, da g. Avg. Šabec ni pisal sploh nič za »Naprej«, najmanj pa še notico pod imenom »Značilno«. Tudi tukaj izjavljamo, da g. Avg. Šabec ni noben dopisnik našega lista. Mi si svoje informacije poiščemo odod, kjer jih potrebujemo in dobimo. Pri g. A. Šabcu jih še nikoli iskali nismo — šli smo raje k ljudem, ki so Koršiču bližji. Čuli smo, da se zelo poizveduje: »kdo je pisal«. In to je značilno! In tudi: »značilno«. Gospodje! Pisal Peter, pisal Pavel — to je vseeno. Glavna stvar je: kaj je pisal, kaj sporočil. Če ni res, kar je bilo pisano — hajd, na noge! Če je pa res — jezik za zobe in mea culpa, mea maxima culpa!

Še eno povemo. Vzrok, da je vse to »značilno«, tiči pa v dejstvu, da manjka učiteljstvu na k. k. Werksvolksschuli ponosa in zavesti. Človek bi mislil, da je c. kr. učitelj dužabno enak c. kr. rudniškemu uradniku — ali v Idriji ni tako! Krivi so temu sami učitelji in učiteljice. Pripominjamo to zategadelj, ker se je ravno v zadnjem dopisu dopisnik pritoževal proti rudniškemu uradništvu, »ki po štiblcu blati bedni učiteljski stan«. No — neprirodno razmerje med c. kr. učiteljstvom rudniške šole in c. kr. rudniškimi uradniki se razume — ako se ve, da med c. kr. učiteljstvom prevladuje nazor ponižnosti, pohlevnosti in udanosti v božjo voljo — kar je znak učiteljev iz Slomskove zveze.

Draginja na idrijskem trgu. Slanina je postala neznošno draga. Vzrok temu je, ker se v velikem vse prekupe, predno pride na trg. Županstvo bi moralo biti v tem pogledu energičnejše. Seve: boji se zamere, ker volitve bodo prav kmalu.

Od uredništva. Članka »Bankerot lib. obč. gospodarstva v Idriji« in »Iz obč. seje« smo morali zaradi nedostajanja prostora to pot izpustiti.

Razglas.

Po sklepu seje predstojništva z dne 17. grudna t. l. ter po sklepu seje krajevnega odbora rudarske zadruge v Idriji z dne 24. grudna t. l. se bode rudarski policijski red dobil pri sledečih sodrugih: Ivanu Stravsu, Tom. Brusu in Tom. Filipiču; v Spod. Idriji pa pri Matevžu Šinkovcu. Dobil se bode tudi v pisarni »Občnega konsumnega društva«.

Stroške prestave in tiska pokrije rudarska zadruga. Kdor želi »policijski red«, naj se oglasi takoj.

V Idriji, dne 24. grudna 1905.

Tomaž Filipič.

Izjava.

Podpisana izjavljava, da nisva »preklica«, objavljenega v »Napreju«, dne 18. dec. l. l., št. 24. nikdar podpisala, ker nimava nikakoršnega povoda javno preklicati onih besed, ki sva jih govorila o gospodu Francu Štrausu, mesarju v Idriji.

Dognala sva, da je poslal omenjeni preklic v tisek gosp. Andrej Perko, od katerega nočeva z ozirom na njegovo službo zahtevati sodnega zadoščenja.

V Idriji, dne 28. grudna 1905.

Franc Ipavec.

Anton Ipavec
mesar.

Kašelj!

Kdor trpi na kašlju, rabi naj povsod preizkušeno olajševajoče in zelo okusne

Kaiserjeve prsne karamele.

2740 notarsko overovljenih spričeval kaže uspehe pri kašlju, hripavosti, kataru in zažlemanosti. Paketi po 20 in 40 vin. — Pravi so le z znamko: »Tri jelke«. — Zaloga pri

Daniel Pirc, lekarna v Idriji.

Vsem odjemalcem «Napreja» žele

veselo novo leto

raznašalci «Napreja» z upanjem, da bodo v novem letu vsak še več številke raznesli. Dober časnik mora v vsako hišo!

Vsem prijateljem in sovražnikom, znancem in neznancem želim

☙ srečno in veselo novo leto! ☙

V moji hiši je za vsakega dovolj prostora. Razširil sem jo v starem letu, napravil salon, prizidal, kar se mi je zdelo potrebno — če bo še premalo, bom pa še prizidal, saj sem zidarski mojster.

Torej: prihajajte k meni! Žal vam ne bo! Postregel bom vsakomur najbolje.

Matevž Morovec
gostilna pri mestni klavnici.

Čipkarice!

Pristopajte v

„Prvo idrijsko čipkarsko zadrugo“.

Postanite članice! Začnite se brigati za svoj gospodarski obstoj!

Pristopnina znaša eno krono, ki se vplača bodisi v blagu, bodisi v denarju. Delež znaša 5 kron. Vsaka članica pa jamči za obveznost zadruge s trikratnim zneskom deleža.

Čipkarice! Zadrugna misel naj se vdomači tudi pri vas! Postanite vse članice «Prve idrijske čipkarske zadruge»!

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton Kristan.

Ivan Jereb

brivec v Šulgejevi hiši želi vsem svojim gostom

veselo novo leto!

nadejajoč se, da ga bodo vsi tudi v novem letu tako obiskovali, kakor so ga v starem.

Vsem svojim gostom želim veselo

☙ novo leto! ☙

Obiskujejo me naj v novem letu tudi tako, kakor so me doslej.

Anton Kogej
gostilničar «pri Tončku».

Skrb vsake gospodinje je posvečena družinski blaginji!

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

je po Kathreinerjevem načinu svojega proizvodnje okusna, zdravju v prospeh in poceni, ima torej neprecenljive prednosti za vsako gospodinjstvo!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime Kathreiner in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Tiskal Iv. Pr. Lampret v Kranju.